

Datum van
inontvangstneming

:

19/12/2025

Zaak C-692/25*

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

31 oktober 2025

Verwijzende rechter:

Sofiyski rayonen sad (Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

31 oktober 2025

Verzoekster in de betalingsbevelprocedure:

„Varshets Estate Investment” OOD

Schuldenaar:

V. P. M.

Voorwerp van het hoofdgeding

Betalingsbevelprocedure waarin verzoekster op basis van een orderbriefje verzoekt om de uitvaardiging van een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel tot voldoening van een geldelijke verbintenis. De verwijzende rechter vermoedt dat de wisselbrief als zekerheid fungeert voor een consumentenkredietovereenkomst die oneerlijke bedingen bevat.

Aard en voorwerp van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Verzoek op grond van artikel 267 VWEU om uitlegging van de artikelen 6 en 7 van richtlijn 93/13, artikel 17 en artikel 22, lid 3, van richtlijn 2008/48, en van de beginselen van gelijkwaardigheid, doeltreffendheid en rechtszekerheid.

* Procestaal: Bulgaars.

Prejudiciële vragen

1. Dienen de artikelen 6 en 7 van richtlijn 93/13/EEG en artikel 22, lid 3, van richtlijn 2008/48/EG aldus te worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen rechtspraak volgens welke de rechter in een procedure tot het uitvoerdigen van een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel op basis van een aan een derde door endossement overgedragen orderbriefje niet het bewijs mag eisen van het bestaan van een vordering uit hoofde van een onderliggende rechtsbetrekking, ook al heeft de rechter het geïndosseerde vermoeden dat het orderbriefje tot zekerheid strekt van een verbintenis uit een consumentenovereenkomst en dit vermoeden is gebaseerd op openbare gegevens in het handelsregister en op bij de rechter ambtshalve bekende feiten over de aard van de activiteit van de nemer van de wisselbrief (namelijk het verstrekken van leningen aan consumenten), waarbij in aanmerking moet worden genomen dat er een aanzienlijk risico bestaat dat de schuldenaar geen verzet aantekent en de rechter in een executieprocedure niet bevoegd is om na te gaan of er sprake is van oneerlijke bedingen en of de twee richtlijnen zijn nageleefd?
2. Moeten artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 alsmede artikel 17 van richtlijn 2008/48/EG en de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid aldus worden uitgelegd dat zij niet in de weg staan aan rechtspraak die het uitgangspunt hanteert dat het verzoek om een betalingsbevel op basis van een orderbriefje dat door endossement is overgedragen aan een derde – die weigert te voldoen aan het verzoek van de rechter om de consumentenkredietovereenkomst over te leggen op basis waarvan de wisselbrief is opgesteld en voor het bestaan waarvan de rechter een gegrond vermoeden heeft – de rechten van de consument schendt omdat 1) het aanzienlijke moeilijkheden oplevert bij de uitoefening van het consumentenbeschermingsrecht, aangezien het voor de consument moeilijk zal zijn om te beslissen of hij verzet dient aan te tekenen, daar hij moeilijk kan vaststellen op grond van welke overeenkomst hij aan welke kredietgever welk bedrag verschuldigd is en hoe hoog dat bedrag is, en of zijn verweermiddelen tegen de geïndosseerde van het orderbriefje wel doeltreffend kunnen zijn in het licht van het nationale recht dat in dit geval de bewijslast volledig bij de consument legt, 2) het een aanzienlijk risico inhoudt dat de dwingende vereisten van artikel 17 van richtlijn 2008/48/EG worden omzeild, op grond waarvan de consument op de hoogte moet worden gesteld van een wijziging van kredietgever en alle verweermiddelen van de consument tegen de nieuwe kredietgever kunnen worden ingeroepen; 3) het een inbreuk vormt op het beginsel van doeltreffende bescherming van de rechten van de consument; omdat deze wordt blootgesteld aan een aanzienlijk risico van onmiddellijke tenuitvoerlegging zonder recht op verdediging en toetsing van de overeenkomst?
3. Moeten artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13, alsmede de beginselen van gelijkwaardigheid, doeltreffendheid en rechtszekerheid,

aldus worden uitgelegd dat zij niet in de weg staan aan rechtspraak op grond waarvan de rechter, in het geval van een verzoek om een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel op basis van een orderbriefje dat door endossement is overgedragen aan een derde, die weigert te voldoen aan het verzoek van de rechter om de consumentenkredietovereenkomst over te leggen op basis waarvan de wisselbrief is opgesteld en voor het bestaan waarvan de rechter een gegrond vermoeden heeft, dit verzoek in zijn geheel afwijst en de betrokken verzoeker erop wijst dat hij de verschuldigde kosten alsnog kan betalen en voor hetzelfde verzoek een vordering kan instellen, waarbij alle voor de schuldeiser gunstige procedurele gevolgen kunnen worden gehandhaafd en de rechter bij de beoordeling van die vordering rekening kan houden met de beginselen die zijn vastgesteld in het arrest van 7 november 2019, Profi Credit Polska (C-419/18 en C-483/18, EU:C:2019:930)?

Aangehaalde wettelijke bepalingen

Bepalingen van nationaal recht

Grazhdanski protsesualen kodeks (wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna: „GPK”); artikelen 7, 411, 415, 417, 418, 422:

Artikel 7. [...] (3) (nieuw – DV, nr. 100 van 2019) **De rechter onderzoekt ambtshalve of een met een consument gesloten overeenkomst oneerlijke bedingen bevat.** Hij biedt de partijen de gelegenheid opmerkingen te maken over deze kwesties.

Artikel 411. [...] (2) De rechter onderzoekt het verzoek in besloten zitting en vaardigt binnen een termijn van drie dagen een betalingsbevel uit, tenzij:

[...]

[...] 3. (nieuw – DV, nr. 100 van 2019) **de vordering is gebaseerd op een oneerlijk beding in een consumentenovereenkomst of hiervan een redelijk vermoeden bestaat;** [...]

Artikel 417. (1) Verzoeker kan ook om een betalingsbevel verzoeken wanneer de schuldvordering, ongeacht het bedrag ervan, is gebaseerd op:

[...] 10. (aangevuld, DV nr. 100 van 2019) een orderbriefje, een wisselbrief of een ander daarmee gelijk te stellen waardepapier, alsmede een obligatie of de coupons daarvan; **indien het waardepapier dient tot zekerheid van een vordering die voortvloeit uit een met een consument gesloten overeenkomst, moet de overeenkomst, indien schriftelijk, bij het verzoekschrift worden gevoegd, tezamen met alle bijlagen, met inbegrip van de toepasselijke algemene voorwaarden.**

Artikel 418. (1) Gaat het verzoek vergezeld van een van de in artikel 417 bedoelde documenten waarop de schuldvordering is gebaseerd, dan kan de schuldeiser de rechter verzoeken om de onmiddellijke tenuitvoerlegging te gelasten en een executoriale titel uit te vaardigen.

2. De executoriale titel wordt afgegeven nadat de rechter de formele geldigheid van het document heeft gecontroleerd en heeft vastgesteld dat het een uitvoerbare vordering jegens de schuldenaar behelst.[...]

Zakon za potrebitelskia kredit (wet op het consumentenkrediet; hierna: „ZPK”) – artikelen 10a, 11, 19, 22, 34:

Artikel 22. [...] Bij niet-naleving van de voorschriften van [...] artikel 11, lid 1, punten 7 tot en met 12¹ [...], is de consumentenkredietovereenkomst ongeldig.

Artikel 34. (1) De kredietgever mag de consument niet verplichten tot het verstrekken van een orderbriefje² of een wisselbrief³ tot zekerheid van het consumentenkrediet.

Zakon za kreditite za nedvizhimi imoti na potrebiteli (wet op het consumentenkrediet voor onroerend goed; hierna: „ZKNIP”) – artikel 26 (bepaling analoog aan artikel 34 ZPK).

Targovski zakon (Bulgaars wetboek van koophandel; hierna: „TZ”) – artikelen 1, 465, 535, 536, 537 en 538.

Unierecht

Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten – artikelen 6 en 7.

Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van richtlijn 87/102/EEG van de Raad – artikel 10, lid 2, artikelen 17 en 23.

Richtlijn 87/102/EEG van de Raad van 22 december 1986 betreffende de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake consumentenkrediet – artikel 10.

¹ Tot deze vereisten behoort de vermelding van het effectieve jaarlijkse rentepercentage in de consumentenkredietovereenkomst (artikel 11, lid 1, punt 10, ZPK).

² Vereenvoudigde vorm van een wisselbrief waarbij de emittent en de schuldenaar één en dezelfde persoon zijn.

³ Een eenzijdige, abstracte en formele intentieverklaring van een persoon (emittent) waarin hij een tweede persoon (schuldenaar) opdracht geeft om een specifiek bedrag aan een derde persoon (nemer van de wisselbrief) te betalen.

Aangehaalde rechtspraak

Nationale rechtspraak

Uitleggingsbeslissing van 18 juni 2014 in uitleggingszaak nr. 4/2013 van de Obshto sabranie na grazhdanskata kolegia (algemene vergadering van de civiele kamers) van de Varhoven kasatsionen sad (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Bulgarije) (hierna: „OSGTK van de VKS”)

Tegenstrijdige nationale rechtspraak – **enerzijds:**

Beslissing nr. 3948/27 februari 2025 van de Sofiyski gradski sad (rechter voor de stad Sofia, Bulgarije): „[...] in het geval van een orderbriefje ten aanzien waarvan voldoende gegronde twijfel bestaat dat dit is uitgegeven tot zekerheid van verbintenissen uit hoofde van een consumentenkrediet, kan de rechter ambtshalve de consumentenkredietovereenkomst opvragen en indien een dergelijke overeenkomst niet door verzoeker wordt overgelegd, dient de rechter het verzoek volledig af te wijzen, aangezien alleen op deze manier kan worden voorkomen dat de consumentenbescherming kan worden omzeild door eenzijdige handelingen van de kredietgever, hetgeen een expliciet vereiste is van artikel 22, lid 3, van richtlijn 2008/48/EG [...] en rechtstreeks voortvloeit uit richtlijn 93/13, zoals uitgelegd in de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie. [...] In wezen geldt het bovenstaande ook voor de geëndosseerde van het orderbriefje die vervolgens houder van het waardepapier is.”

Anderzijds: in tegengestelde richting wijst de beslissing van de Sofiyski gradski sad, gewezen naar aanleiding van een hoger beroep tegen de beslissing van de verwijzende rechter in de hoofdprocedure, en de vaste rechtspraak van de Sofiyski gradski sad: *beslissing nr. 2939/14 februari 2025; beslissing nr. 3207/18 februari 2025; beslissing nr. 5148/14 maart 2025; beslissing nr. 7018/8 april 2025; beslissing nr. 9299/14 mei 2025; en andere.*

Rechtspraak van de Unierechter

Arresten van 13 september 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711); 7 november 2019, Profi Credit Polska (C-419/18 en C-483/18, EU:C:2019:930); 7 december 2017, Banco Santander (C-598/15, EU:C:2017:945); 1 oktober 2015, ERSTE Bank Hongarije (C-32/14, EU:C:2015:637); 10 september 2014, Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189); 14 maart 2013, ██████ (C-415/11, EU:C:2013:164); 18 februari 2016, Finanmadrid EFC (C-49/14, EU:C:2016:98); 14 juni 2012, Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349); 21 april 2016, ██████ en ██████ (C-377/14, EU:C:2016:283); 9 november 2010, VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659); 21 februari 2013, Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88); 7 augustus 2018, Banco Santander en Escobedo Cortés (C-96/16 en C-94/17, EU:C:2018:643); 20 september 2018, EOS KSI Slovensko (C-448/17, EU:C:2018:745); 11 september 2019, Lexitor (C-383/18, EU:C:2019:702); 17 oktober 2024, Riverty (C-409/23, EU:C:2024:895), en

27 juni 2000, Océano Grupo Editorial en Salvat Editores (C-240/98–C-244/98); beschikking van 6 november 2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București en Secapital (C-75/19, niet gepubliceerd, EU:C:2019:950).

Korte uiteenzetting van de feiten en het hoofdgeding

- 1 De zaak werd aanhangig gemaakt in het kader van een verzoek van 14 oktober 2024 tot uitvaardiging van een bevel op grond van artikel 417 GPK tot onmiddellijke uitvoering van de volgende geldelijke verbintenis: een hoofdsom van 1026,48 Bulgaarse lev (BGN), wettelijke verdragingsrente over de hoofdsom vanaf de datum van indiening van het verzoekschrift tot aan de laatste betaling, alsmede de kosten van de procedure.
- 2 In het verzoekschrift wordt gesteld dat de vordering voortvloeit uit een **orderbriefje** van 11 april 2022, afgegeven door V. P. M. die zich onherroepelijk en onvoorwaardelijk ertoe heeft verbonden om op vertoon van het orderbriefje het bedrag van 1026,48 BGN te betalen. De wisselbrief is uitgegeven ten gunste van de houdster ervan, „My Credit” EOOD, die door middel van endossement⁴ alle rechten en verbintenissen uit hoofde van de wisselbrief heeft overgedragen aan verzoekster, „Varshets Estate Investment” OOD. Op 8 januari 2023 heeft verzoekster betaling de vordering van de in het orderbriefje vermelde verschuldigde geldsom geldend gemaakt.
- 3 Op 17 oktober 2024 heeft de verwijzende rechter verzoekster gelast te specificeren of het orderbriefje tot zekerheid strekt van een kredietovereenkomst en, zo ja, deze overeenkomst en de daarop toepasselijke algemene voorwaarden over te leggen. Bij verzoekschrift van 30 oktober 2024 wijst verzoekster erop dat het orderbriefje niet tot zekerheid strekt van een andere rechtsbetrekking tussen partijen en kan bestaan als een zelfstandige commerciële transactie zonder dat het orderbriefje per se tot zekerheid moet strekken van een andere onderliggende rechtsbetrekking. Verzoekster dringt aan op het uitvaardigen van een bevel tot onmiddellijke tenuitvoerlegging, aangezien het orderbriefje aan alle dwingende vereisten van het TZ en de formele criteria van een naar behoren opgestelde wissel⁵ voldoet.

⁴ Een endossement is een bijzonder handelsrechtelijk instrument waarmee de schuldeiser van een wissel (de begunstigde of diens wettelijke opvolger – de endossant) ermee instemt dat zijn uit het waardepapier voortvloeiende rechten worden overgedragen aan een andere persoon (de endossant). Een endossement is een eenzijdige, abstracte, formele transactie waarvan de gevolgen zich manifesteren in drie functies: 1. overdrachtsfunctie: de rechten uit hoofde van het geëndosseerde zekerheidsrecht worden overgedragen van de endossant aan de geëndosseerde; 2) zekerheidsfunctie: de endossant neemt dezelfde aansprakelijkheid op zich jegens alle volgende geëndosseerden als de schuldenaar van het zekerheidsrecht; 3) legitimatiefunctie: het endossement legitimeert de geëndosseerde als schuldeiser van de in het waardepapier neergelegde vordering.

⁵ Onder „wisselpapieren” worden de volgende waardepapieren verstaan: wisselbriefjes, orderbriefjes en cheques.

- 4 Omdat niet was voldaan aan de bij beslissing van 16 december 2024 gegeven instructies, heeft de verwijzende rechter het verzoek afgewezen en verzoekster erop gewezen dat zij de mogelijkheid had om binnen een maand een vordering tot nakoming in te stellen, met behoud van de betaalde kosten van overheidswege, en dat partijen in de procedure ten volle verweer zouden kunnen voeren.
- 5 Onder verwijzing naar de rechtspraak van het Hof van Justitie merkt de verwijzende rechter op dat het orderbriefje de doeltreffende bescherming van de consument aantast en het voor de rechter moeilijk maakt om zijn verplichting na te komen om ambtshalve toe te zien op het oneerlijke karakter van bedingen in consumentenovereenkomsten. Om te voorkomen dat de consumentenbescherming wordt omzeild door eenzijdige handelingen van de schuldeiser moet, volgens de verwijzende rechter, de nieuwe bepaling van artikel 417, lid 1, punt 10, GPK (in werking getreden op 24 december 2019) aldus in overeenstemming met het Unierecht worden uitgelegd dat als regel wordt geformuleerd dat in het geval van een orderbriefje, ten aanzien waarvan het gegronde vermoeden bestaat dat het is afgegeven tot zekerheid van verbintenissen uit hoofde van consumentenkredieten, de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt ambtshalve de consumentenkredietovereenkomst kan opvragen en wanneer verzoekster geen dergelijke overeenkomst overlegt, hij het verzoek in zijn geheel dient af te wijzen.
- 6 Op 9 januari 2025 heeft verzoekster hoger beroep ingesteld tegen deze beslissing. Volgens haar was de beslissing onrechtmatig omdat de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt enkel diende na te gaan of het ten gunste van verzoekster geëndosseerde orderbriefje aan de formele criteria voldoet.
- 7 De Sofiyski gradski sad, heeft, als hogerberoepsrechter, de beslissing van de verwijzende rechter vernietigd en hem gelast een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel en een executoriale titel uit te vaardigen. De hogerberoepsrechter was van oordeel dat, wanneer een schuldeiser een document heeft overgelegd op grond van artikel 417 GPK en heeft verzocht om de uitvaardiging van een bevel tot onmiddellijke tenuitvoerlegging, artikel 418, lid 2, GPK de reikwijdte bepaalt van het onderzoek dat wordt verricht door de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt, namelijk of het document voldoet aan de formele criteria en of het een uitvoerbare vordering jegens de schuldenaar bevat. Wat het orderbriefje betreft betekent dit concreet dat moet worden nagegaan of dit orderbriefje de door het TZ voorgeschreven gegevens bevat en of het is overgelegd (aangezien deze bij overlegging een vervaldatum heeft, dat wil zeggen bij overlegging wordt het bedrag waarvoor deze is uitgegeven opeisbaar). De Sofiyski gradski sad komt tot de slotsom dat het in de betalingsbevelprocedure overgelegde orderbriefje, met het rechtskarakter van een abstracte transactie, voldoet aan de formele criteria en een afdwingbare verbintenis belichaamt, en dat het verzoek om uitvaardiging van een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel derhalve gegrond is. De Sofiyski gradski sad verklaart dat „[a]rtikel 417, lid 1, nr. 10, GPK [...] inderdaad vereisten [heeft] ingevoerd voor het overleggen van aanvullend bewijsmateriaal aan de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt, indien de wisselbrief dient als zekerheid voor een vordering die voortvloeit uit een leningsovereenkomst; dit geldt echter alleen

indien deze zekerheidsfunctie kan worden vastgesteld door de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt op basis van het bewijsmateriaal dat aan hem samen met het verzoek is overgelegd, zonder dat het zijn taak is deze vraag te beantwoorden en ambtshalve bewijs te vergaren”.

- 8 Uit andere bij hem aanhangige zaken, alsmede uit een onderzoek in het handelsregister van de verwijzende rechter, blijkt dat „My Credit” EOOD consumentenkredieten verstrekt (zogenaamde „snelle leningen”), waarbij gebruik wordt gemaakt van standaardcontracten die door consumenten worden verzekerd door middel van een orderbriefje. Bovendien is de verwijzende rechter ambtshalve ervan op de hoogte dat de consumentenkredietovereenkomsten met de kredietgever „My Credit” EOOD oneerlijke bedingen bevatten (zoals blijkt uit de in kracht van gewijsde gegane beslissingen van diezelfde rechter), aangezien het jaarlijkse rentepercentage onjuist is aangegeven (het niet in aanmerking nemen van bedragen voor aanvullende diensten en verzekeringspremies bij de berekening).

Motivering van het prejudiciële verzoek

- 9 De verwijzende rechter acht een verzoek om een prejudiciële beslissing nodig, omdat hij vermoedt dat de beslissing van de Sofiyski rayonen, waarbij de verwijzende rechter wordt verplicht om in het hoofdgeding een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel uit te vaardigen, in strijd is met het Unierecht en de rechtspraak van het Hof van Justitie.
- 10 Zowel voornoemde beslissing als de vaste rechtspraak van de Sofiyski rayonen sad leidt tot de conclusie dat de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt niet bevoegd is om in een betalingsbevelprocedure ambtshalve de openbaarmaking van de onderliggende rechtsbetrekking te eisen, zelfs indien er een geground vermoeden bestaat (op basis van algemeen bekende en ambtshalve verkregen informatie over de aard van de onderneming van de houder van het orderbriefje) dat het orderbriefje strekt tot zekerheid van een overeenkomst met een consument. Volgens de betrokken rechtspraak kan de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt in dat geval, indien de onderliggende overeenkomst niet wordt overgelegd, het verzoek tot uitvaardiging van een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel niet afwijzen. Daarentegen getuigt beslissing nr. 3948/27 februari 2025 (hierboven aangehaald), ook al ging het om een beslissing in een individuele zaak, van het bestaan van tegenstrijdige rechtspraak, aangezien de Varhoven kasatsionen sad zich niet definitief over deze kwestie heeft uitgesproken. De beslissingen van de hogerberoepsrechter (in casu de Sofiyski gradski sad) in verband met betalingsbevelprocedures zijn echter definitief, niet vatbaar voor hoger beroep en bevatten bindende instructies voor de rechter van eerste aanleg.
- 11 **Het eerste probleem** dat een uitlegging van het Unierecht vereist, houdt verband met de nationale rechtspraak, volgens welke de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt, **de schuldenaar** geen **dwingende instructie** kan opleggen met

betrekking tot de onderliggende overeenkomst die door het orderbriefje is verzekerd, tenzij deze overeenkomst in het verzoekschrift of in het orderbriefje wordt genoemd. Om te beginnen is de rechtspraak van de Sofiyski gradski sad op dit punt inconsistent, en voorts schendt de geldende rechtspraak van de Sofiyski gradski sad richtlijn 2008/48, met name artikel 22, lid 3, ervan.

- 12 Bovendien zijn de beslissing van de Sofiyski gradski sad in het hoofdgeding en de vaste rechtspraak van de Sofiyski gradski sad in strijd met de rechtspraak van het Hof van Justitie in het kader van betalingsbevelprocedures op basis van een orderbriefje, die volgens de verwijzende rechter ook van toepassing moet zijn in gevallen waarin het orderbriefje door middel van endossement is overgedragen en het verzoekschrift door de geëndosseerde is ingediend [zie arresten van 13 september 2018, Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711, dictum), en 7 november 2019, Profi Credit Polska (C-419/18 en C-483/18, EU:C:2019:930, punt 2 van het dictum).
- 13 **Het tweede probleem** houdt verband met de vaste rechtspraak van de nationale hogerberoepsrechter die de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt belet om **op basis van de activiteiten van de houder van het orderbriefje tot de gegronde slotsom** te komen **dat de wissel strekt tot zekerheid van een consumentenkredietovereenkomst**.
- 14 De verwijzende rechter wijst erop dat het **redelijke vermoeden** dat er sprake is van een door een orderbriefje verzekerde consumentenovereenkomst wordt bevestigd door openbare informatie in het handelsregister en ook door feiten betreffende de aard van de bedrijfsactiviteiten van de houder van het orderbriefje die ambtshalve ter kennis van de rechter zijn gekomen. Het handelsregister is openbaar en vermeldt de aard van de bedrijfsactiviteiten, en naar nationaal recht worden de daarin vastgelegde omstandigheden geacht bekend te zijn bij derden te goeder trouw.
- 15 Tevens dient te worden vermeld dat de uitleggingsbeslissing van 18 juni 2014, waarnaar de Sofiyski gradski sad verwijst, in uitleggingszaak nr. 4/2013 van de OSGTK van de VKS (punt 17), niet is gegeven in de context van consumentenbescherming en niet van toepassing is op de onderhavige zaak. Ten tijde van de uitleggingsbeslissing was er op wetgevend niveau nog geen norm voor verhoogde consumentenbescherming in het kader van de betalingsbevelprocedure vastgesteld, aangezien artikel 411, lid 2, punt 3, GPK en artikel 417, lid 1, punt 10, GPK pas in 2019 werden gewijzigd en een nieuw lid 3 werd toegevoegd aan artikel 7 GPK.
- 16 **Het derde probleem** betreft het vermoeden van de verwijzende rechter dat het abstracte orderbriefje, dat door middel van endossement aan een derde wordt overgedragen en dat strekt tot zekerheid van de vordering van een schuldeiser uit een consumentenkredietovereenkomst, **de uitoefening van het recht op consumentenbescherming aanzienlijk belemmert**, richtlijn 2008/48 omzeilt en het beginsel van doeltreffende bescherming van consumentenrechten schendt.

- 17 Ten eerste is de verwijzende rechter van mening dat rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat de consument binnen de gestelde termijn geen bezwaar maakt omdat hij niet weet wie zijn schuldeiser is en welke vordering wordt ingesteld, aangezien noch de geëndosseerde, noch de endossant verplicht is hem mee te delen dat het orderbriefje is overgedragen. Het is ook mogelijk dat hij geen bezwaar maakt vanwege onervarenheid of omdat hij de kosten van procesvertegenwoordiging of rechtsbijstand moet dragen.
- 18 Ten tweede moet, wanneer in het stadium van de executie van het betalingsbevel niet is voorzien in de ambtshalve toetsing door een rechter van het mogelijk oneerlijke karakter van de in de betrokken overeenkomst opgenomen bedingen, deze nationale wetgeving worden geacht de doeltreffendheid van de door richtlijn 93/13 verlangde bescherming te kunnen ondermijnen, indien niet in een dergelijke toetsing is voorzien bij van de afgifte van het betalingsbevel of, indien in een dergelijke toetsing pas is voorzien in het stadium van het verzet tegen het afgegeven bevel, indien er een niet te onderschatten risico bestaat dat de betrokken consument niet het vereiste verzet aantekent, wegens de bijzonder korte termijn die daarvoor is voorgeschreven, wegens de verhouding tussen de kosten van een rechtsvordering en het bedrag van de betwiste schuld, of omdat de nationale wetgeving niet voorziet in een verplichting om hem alle informatie te verstrekken die nodig is om de omvang van zijn rechten te bepalen (arrest van 20 september 2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, punt 46).
- 19 Ten derde is de verwijzende rechter het niet eens met het standpunt van de hogerberoepsrechter dat de schuldenaar, als consument, met het orderbriefje heeft ingestemd met de bevoorrechte positie van de schuldeiser (de mogelijkheid om op basis van het orderbriefje een executoriale titel te verkrijgen zonder de rechtsbetrekking tussen partijen te hoeven bewijzen). In dit verband heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat de consument zich tegenover de verkoper in een zwakke onderhandelingspositie bevindt en over minder informatie dan deze beschikt, wat ertoe leidt, dat hij met de tevoren door de verkoper opgestelde voorwaarden instemt zonder op de inhoud daarvan invloed te kunnen uitoefenen (arrest van 27 juni 2000, Océano Grupo Editorial en Salvat Editores, C-240/98–C-244/98, EU:C:2000:346, punt 25).
- 20 Ten vierde brengt het feit dat de rechter die het betalingsbevel uitvoert, niet ambtshalve de onderliggende consumentenovereenkomst die door het orderbriefje is verzekerd kan opvragen, volgens de verwijzende rechter, het risico met zich mee dat een vordering met betrekking tot niet-bestaande vorderingen, wat neerkomt op misbruik van procedurele rechten, wordt toegewezen. In veel gevallen gebruiken entiteiten die geen bank zijn oneerlijke bedingen bij het sluiten van kredietovereenkomsten en om rechterlijke toetsing van de bedingen in deze overeenkomsten te omzeilen, maken zij alleen de vorderingen geldend die voortvloeien uit de orderbriefjes. Gezien de beperkte rechtskennis van het publiek en het lage aantal betwistingen van betalingsbevelen, leidt dit ertoe dat consumenten worden belast met betalingen die ze niet verschuldigd zijn.

- 21 Wanneer de oorspronkelijke houder van een orderbriefje, dat tot zekerheid van een consumentenovereenkomst strekt, dit door middel van endossement overdraagt aan een derde, gaat de nationale rechtspraak ervan uit dat het orderbriefje, als abstracte transactie, een zelfstandige grondslag vormt voor een vordering jegens degene van wie het orderbriefje afkomstig die een consument is. Deze opvatting komt overeen met het abstracte karakter van het orderbriefje, maar leidt tot een schending van het beginsel van doeltreffende consumentenbescherming. Om te waarborgen dat het Unierecht inzake consumentenbescherming in acht wordt genomen, is de verwijzende rechter daarom van oordeel dat het nationale recht aldus moet worden uitgelegd dat de rechter ambtshalve kan onderzoeken of de consumentenovereenkomst oneerlijke bedingen bevat, zelfs wanneer het orderbriefje door middel van endossement is overgedragen. Daartoe moet de nationale rechter de bevoegdheid hebben om de overeenkomst op te vragen bij de geëndosseerde die op basis van het orderbriefje verzoekt om de uitvaardiging van een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel. Dit is noodzakelijk omdat, indien de houder van de wisselbrief verzoekt om de uitvaardiging van een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel op basis van het orderbriefje, de rechter verplicht is de consumentenovereenkomst op te vragen en te toetsen op oneerlijke bedingen (daarom zou dezelfde procedure moeten gelden voor een verzoek van de geëndosseerde van het orderbriefje om een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel). Bovendien is de geëndosseerde de latere houder van het waardepapier, en kan niet worden toegestaan dat hij meer rechten heeft dan zijn rechtsvoorganger.
- 22 Om deze redenen heeft de verwijzende rechter het vermoeden dat de nationale rechtspraak, volgens welke de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt op basis van een door endossement overgedragen orderbriefje, niet bevoegd is om de overlegging te gelasten van de consumentenovereenkomst die door het betrokken orderbriefje wordt verzekerd, in strijd is met het beginsel van doeltreffende consumentenbescherming en derhalve onverenigbaar is met het Unierecht en met name met richtlijn 2008/48.
- 23 Ten vijfde merkt de verwijzende rechter op dat zelfs indien de schuldenaar bezwaar maakt en de betalingsbevelprocedure een rechtszaak wordt, er nog steeds een aanzienlijk risico voor consumenten bestaat.
- 24 Artikel 465 TZ bepaalt dat degene die uit hoofde van de wisselbrief wordt aangesproken, geen verweermiddelen aan de houder kan tegenwerpen die berusten op zijn rechtstreekse betrekkingen met de emittent van de wissel of met een vroegere houder, tenzij de houder bij de verkrijging van de wisselbrief wetens en willens ten nadele van de schuldenaar heeft gehandeld.⁶ Hieruit volgt dat de emittent geen verweermiddelen kan inroepen tegen derden die de wisselbrief door endossement hebben verworven die voortvloeien uit de onderliggende relatie met

⁶ Volgens artikel 537 TZ is deze wettelijke bepaling ook van toepassing op wisselbrieven.

de endossant.⁷ Niettemin is er een uitzondering op dit beginsel van de niet-ontvankelijkheid van persoonlijke verweermiddelen van de schuldenaar: indien de geëndosseerde (de houder) te kwader trouw⁸ of onrechtmatig handelde op het moment van ontvangst van de wisselbrief (zie arrest nr. 21/4 mei 2012 van de Varhoven kasatsionen sad in zaak nr. 1091/2010). Indien de geëndosseerde op het moment dat hij de wisselbrief ontving, wist dat zijn rechten bepaalde gebreken vertoonden of dat het endossement uitsluitend ertoe diende de schuldenaar te ontdoen van verweermiddelen die voortvloeien uit de onderliggende rechtsbetrekking tussen hem en de houder van de wisselbrief (endossant), moet worden aangenomen dat de geëndosseerde te kwader trouw heeft gehandeld.

- 25 Uit nationale rechtspraak blijkt dat de bewijslast voor kwade trouw en/of rechtsmisbruik ligt bij de partij die bevoegd is om verweer te voeren, in dit geval de schuldenaar, de emittent van de wisselbrief. Zelfs indien de betalingsbevelprocedure een rechtszaak wordt, moet de consument dus niet alleen het bestaan van een consumentenovereenkomst met een wisselbrief als zekerheid aantonen, maar ook het bewijs leveren dat de geëndosseerde te kwader trouw heeft gehandeld, zodat de rechter ambtshalve kan oordelen over de geldigheid van de consumentenovereenkomst.
- 26 De verwijzende rechter is daarom van oordeel dat de toepassing van artikel 465 TZ een schending van het doeltreffendheidsbeginsel oplevert, en uit de rechtspraak van het Hof van Justitie blijkt eveneens dat een doeltreffende bescherming van consumenten enkel worden bereikt, indien aan de nationale rechter de bevoegdheid wordt toegekend om een dergelijk beding ambtshalve te toetsen (zie arrest van 27 juni 2000, Océano Grupo Editorial en Salvat Editores, C-240/98–C-244/98, EU:C:2000:346, punt 26).
- 27 Ten zesde is de verwijzende rechter van oordeel dat artikel 17, lid 1, van richtlijn 2008/48, dat ook van toepassing moet zijn op het endossement van een wisselbrief die is uitgegeven ter zekerheid van de nakoming van een consumentenkredietovereenkomst, kan worden toegepast om het probleem op te lossen dat de consument geen verweer kan voeren tegen de geëndosseerde.
- 28 Ten zevende merkt de verwijzende rechter op dat de bovengenoemde problemen niet rechtstreeks worden opgelost door richtlijn 2008/48, aangezien deze geen uitdrukkelijke bepalingen bevat over wisselbrieven die door endossement worden overgedragen ter zekerheid van een vordering die voortvloeit uit een consumentenkredietovereenkomst.

⁷ De verweren van de schuldenaar tegen de vordering kunnen absoluut zijn (bijvoorbeeld tegen de vorm of inhoud van de wisselbrief) en persoonlijk, gebaseerd op de onderliggende verbanden die verband houden met de wisselbrief (bijvoorbeeld een nietige rechtshandeling).

⁸ De wetgever heeft geen wettelijke definitie gegeven van het begrip „te kwader trouw”, maar volgens de rechtsleer en rechtspraak betekent te kwader trouw kennis van de feiten waarop de verweren van de schuldenaar, voortvloeiend uit relaties met eerdere houders van de wissel, berusten.

- 29 De consumentenkredietregeling die voorafging aan richtlijn 2008/48 maakte echter wel melding van wisselbrieven. Deze regeling bepaalde dat de lidstaten die de consument toestaan om ten aanzien van kredietovereenkomsten zekerheden te stellen door middel van wisselbrieven, met inbegrip van orderbriefjes en cheques, ervoor dienen te zorgen dat de consument daarbij op passende wijze wordt beschermd (zie artikel 10 van richtlijn 87/102). Artikel 10 van richtlijn 87/102 is echter niet opgenomen in de nieuwe richtlijn 2008/48 en de enige bescherming in deze gevallen wordt geboden door artikel 22, lid 3, dat te ruim is geformuleerd.
- 30 Ten achtste beschermt het nationale recht consumenten niet doeltreffend in gevallen waarin de vordering van de kredietverstrekker uit hoofde van een consumentenovereenkomst is verzekerd door een geëndosseerde wisselbrief. De huidige bepalingen van artikel 26 ZKNIP en artikel 34 ZPK zijn volstrekt ondoeltreffend en hebben niet de daadwerkelijk regulerende en afschrikkende werking die vereist is door artikel 22, lid 3, van richtlijn 2008/48. In de praktijk dwingen kredietverstrekkers consumenten tot het ondertekenen van orderbriefjes door middel van economische dwang – de kredietverstrekkers zullen de gevraagde dienst niet verlenen tenzij consumenten zich met orderbriefjes verbinden.
- 31 Ten negende is het probleem van het omzeilen van consumentenbescherming door overdracht van orderbriefjes door middel van endossement al lang bekend in de doctrine en de rechtspraak en worden er mogelijkheden aangedragen om dit te verhelpen door middel van wijzigingen in zowel de nationale wetgeving als in de artikelen 17 en 22 van richtlijn 2008/48 [zie het artikel „Osobenosti na zashtita ot neravnopravni klauzi v zapovednoto, iskovoto i izpalnitelnoto proizvodstvo” („Specifieke kenmerken van de bescherming tegen oneerlijke bedingen bij incassoprocedures, gerechtelijke stappen en handhavingsprocedures”)] (<https://news.lex.bg/особености-на-защитата-от-неравнопра/>) (evenals de aanvullende verklaring aan de Commissie Juridische Zaken van de Nationale Vergadering van de Republiek Bulgarije van 27 maart 2019 – <https://www.parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/2577/standpoint/10119>).
- 32 **Het vierde probleem** is dat consumentenrechten worden geschonden door de toepassing van de nationale rechtspraak van de hogerberoepsrechter, volgens welke, indien de verzoeker respectievelijk de geëndosseerde de consumentenovereenkomst niet overlegt, zelfs indien de rechter die het betalingsbevel uitvaardigt gegronde redenen heeft om te vermoeden dat juist een dergelijke overeenkomst wordt verzekerd door het orderbriefje, dit niet kan leiden tot afwijzing van het verzoek om een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel uit te vaardigen.
- 33 Volgens de verwijzende rechter moet hij in een dergelijk geval weigeren een onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel uit te vaardigen, waardoor de schuldeiser de mogelijkheid krijgt een vordering tot nakoming in te stellen en de reeds betaalde kosten van overheidswege niet opnieuw hoeft te betalen. Bovendien wordt volgens het nationale recht een tijdig ingestelde vordering tot nakoming geacht te zijn ingesteld vanaf de datum van indiening van het verzoek om een

onmiddellijk uitvoerbaar betalingsbevel, een bepaling van de wetgever die in het belang van de schuldeiser is. Op deze manier zou de consumentenbescherming, zoals voorzien in het Unierecht en het nationale recht, in het kader van de algemene rechtsvordering kunnen worden gerealiseerd, terwijl de schuldeiser tegelijkertijd bescherming voor zijn vordering kan verkrijgen.